

5. Забезпечення наближення законодавства України до законодавства ЄС з питань запобігання забрудненню підземних і поверхневих вод нітратами з сільськогосподарських джерел (стаття 363 Угоди, Директива Ради 91/676/ЄЕС). Не виконано.

6. Забезпечення здійснення обміну інформацією та досвідом з ЄС у сфері цивільного захисту та сприяння взаємній допомозі у випадках надзвичайних ситуацій (стаття 364 Угоди). Виконується постійно згідно з укладеними угодами [1].

7. Розроблення Стратегії та Програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху (стаття 369 Угоди). Виконано. Розпорядженням КМУ від 14 червня 2017 р. № 481-р схвалено Стратегію підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року та 25 квітня затверджено постанову про державну програму підвищення рівня безпеки дорожнього руху до 2020 року.

Таким чином, враховуючи те, що з 7 запланованих завдань по гармонізації законодавства України та Євросоюзу у сфері цивільного захисту виконано 4 (57 %), можна стверджувати, що для створення позитивного іміджу нашої держави на міжнародній арені, покращення співпраці з країнами Євросоюзу, даний напрямок діяльності потребує більшої уваги з боку органів публічної влади.

Список використаних джерел

1. Перелік міждержавних, міжвідомчих угод та угод з міжнародними організаціями у сфері компетенції МНС. [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua/ua/Perelik-mizhnarodnih-Ugod-u-sferi-kompetencyi-MNS.html>.

2. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій. [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua/ua/Polozhennya.html>.

3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

Віктор КУЗЬМЕНКО

аспірант кафедри інформаційних технологій та інформаційних систем ДРІДУ НАДУ

ПОЛІТИКА УПРОВАДЖЕННЯ Е-ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Історичний досвід розвитку держав, що входять до складу Європейського Союзу, свідчить про поступове провадження та удосконалення демократичних процесів у систему публічного управління.

Незважаючи на той факт, що демократія є найскладнішим із існуючих політичних режимів, її переваги є найбільш корисними як для громадян держави так і для усієї системи публічного управління. Тому цілком логічним є побудова демократичного суспільства і в Україні.

Історія людства зафіксували дуже великий історичний розрив, майже 2 500 років, між класичною демократією Древніх Афін, яка була безпосередньої. У XVIII – XIX століття Європа зробила дуже суттєві кроки до демократії, але Наукова Революція, відкриття нових земель та інші фактори, призвели до розпорення населення планети, і тому популярності набула інша форма демократії – представницька.

Наприкінці XX століття розвиток технологій призвів до виникнення комп'ютерних технологій, які розвиваючись та об'єднуючись за допомогою мережі Інтернет, відтворили унікальне віртуальне середовище. Це середовище дуже легко і зручно надає можливість комунікації між великою кількістю людей. Вже немає необхідності на площі, або у полі збиратись – достатньо зареєструватись у віртуальному середовищі, яке утворено завдяки сучасними цифровими інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ).

Тому цілком закономірною була інтеграція ІКТ у систему публічного управління, що допомогла спочатку сформувати електронний уряд, потім електронне урядування і нарешті – електронну демократію.

Враховуючи той факт, що у ЄС дуже важлива увага приділяється принципу права, тому опрацювання феномену електронної демократії та розробка відповідних документів, призвели до затвердження Recommendation CM/Rec(2009)1 of the Committee of Ministers to member states on electronic democracy (e-democracy) [1]. Цей документ та 5 Індикативних керівництв є наріжним каменем дій будь-якої держави ЄС щодо розробки політики упровадження електронної демократії.

Дуже важливим, на нашу думку, є фіксація принципів Recommendation CM/Rec(2009)1 у «Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації» [2], яка була затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. №797-р. Для розуміння цих принципів уважно розглянемо документи ЄС.

Recommendation CM/Rec(2009)1 of the Committee of Ministers to member states on electronic democracy (e-democracy): визначено загальні принципи електронної демократії (P.35-P.47); визначено сектори, які має охопити електронна демократія (P.35-P.47); визначені технологічні засади електронної демократії, за умови використання сучасних цифрових ІКТ (P.48-P.58); визначено – принципи впровадження електронної демократії (P.59-P.67); окреслені можливості, проблеми, бар'єри та ризики упровадження електронної демократії (P.68-P.72); надано рекомендації щодо правил та нормативних основ впровадження електронної демократії (P.73-P.80); визначені загальні керівні принципи (G.1-G.39);

визначені керівні принципи щодо секторів, які має охопити електронна демократія (G.40-G.50); визначені керівні принципи технологічного забезпечення процесів впровадження електронної демократії (G.51-G.60); визначені керівні принципи впровадження електронної демократії (G.61-G.78); окреслені керівні принципи щодо можливостей, проблем, бар'єрів та ризиків впровадження електронної демократії (G.79-G.80); визначені керівні принципи щодо правил та нормативних основ впровадження електронної демократії (G.81-G.102).

Indicative Guide No.1 to Recommendation Rec(2009) 1 of the Committee of Ministers to member states on e-democracy. Generic tools and policies for an electronic democracy [3] – опис загальних інструментів та політик електронної демократії. Метою є надання керівництва для всіх можливих зацікавлених сторін на всіх рівнях для реалізації повністю підтримуваної електронної демократії. Для цього загалом описуються 33 інструменти для забезпечення електронної демократії.

Indicative Guide No.2 to Recommendation Rec(2009)9 of Committee of Ministers to member states on e-democracy. A roadmap approach to e-democracy [4] – опис методу «дорожньої карти» для планування, впровадження та моніторингу методів електронної демократії на всіх рівнях задля полегшення та покращення цих процесів. Метод дорожньої карти може бути використаний як прагматичний метод планування, щоб надихнути та керувати подальшими ініціативами в галузі електронної демократії.

Indicative Guide No.3 to Recommendation Rec (2009) .. of Committee of Ministers to member states on e-democracy. A checklist for the introduction of e-democracy tools [5] – опис узгодженого процесу участі, політичної мотивації, ролей учасників, легітимність результатів та відповідних інструментів електронної демократії.

Indicative Guide No.4 to Recommendation Rec (2009) .. of Committee of Ministers to member states on e-democracy. A framework for reporting e-democracy initiatives [6] – опис способу звітування про ініціативи електронної демократії.

Indicative Guide No.5 to Recommendation Rec (2009) .. of Committee of Ministers to member states on e-democracy. Evaluating e-democracy [7] – опис оцінювання електронної участі, яка пов'язана з визначенням та оцінкою якості демократії та демократичного врядування.

Як бачимо, європейський досвід надає можливість Україні, у процесі реалізації політики упровадження електронної демократії:

1. Розробити унікальну, саме «українську» модель впровадження електронної демократії в Україні.
2. Окреслити шляхи удосконалення організаційно-правових заходів впровадження електронної демократії в Україні.
3. Окреслити шляхи удосконалення технологічних заходів впровадження електронної демократії в Україні.

4. Окреслити шляхи удосконалення програмно-технічних заходів впровадження електронної демократії в Україні.

Список використаних джерел

1. Recommendation CM/Rec(2009)1 of the Committee of Ministers to member states on electronic democracy (e-democracy). – Access mode: https://www.coe.int/t/dgap/democracy/activities/ggis/cahde/2009/RecCM2009_1_and_Assomp_Docs/Recommendation%20CM_Rec_2009_1E_FINAL_PDF.pdf.

2. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80>.

3. Indicative Guide No.1 to Recommendation Rec(2009) 1 of the Committee of Ministers to member states on e-democracy. Generic tools and policies for an electronic democracy. – Access mode : https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Source/EDemocracy/CAHDE_IV/CAHDE%20indicative%20guide%20no%201%20Only_23Feb09.pdf.

4. Indicative Guide No.2 to Recommendation Rec(2009)9 of Committee of Ministers to member states on e-democracy. A roadmap approach to e-democracy. – Access mode: https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Source/EDemocracy/CAHDE_IV/PDF_CAHDE%20indicative%20guide%20no%202%20E.pdf.

5. Indicative Guide No.3 to Recommendation Rec (2009) .. of Committee of Ministers to member states on e-democracy. A checklist for the introduction of e-democracy tools. – Access mode: https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Source/EDemocracy/CAHDE_IV/PDF_CAHDE%20indicative%20guide%20no%203%20E.pdf.

6. Indicative Guide No.4 to Recommendation Rec (2009) .. of Committee of Ministers to member states on e-democracy. A framework for reporting e-democracy initiatives. – Access mode: https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Source/EDemocracy/CAHDE_IV/PDF_CAHDE%20indicative%20guide%20no%204%20E.pdf.

7. Indicative Guide No.5 to Recommendation Rec (2009) .. of Committee of Ministers to member states on e-democracy. Evaluating e-democracy. – Access mode : https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Source/EDemocracy/CAHDE_IV/PDF_CAHDE%20indicative%20guide%20no%205%20E.pdf.